

1/200

Mini mundus

Forma viva

Študentsko naselje Rožna dolina

Vse je zapisano v kamnu. Od prvih znakov življenja do prvih sledi umetnosti na Zemlji. Kamen ohranja dokaze časa. Meni se je desetletja počasi odpiral pogled na formo vivo v Rožni dolini. Od prvih stikov, ki sem jih imel kot dijak SŠOF, kasneje pa kot prebivalec študentskega naselja v Rožni dolini, ko sem bil študent ALOU.

1/200 je samoiniciativna plastična 3D-razstava, zajem Forme vive v študentskem naselju v Rožni dolini. Njen namen je prispevati čim več novih kulturno pomembnih objektov v ambiciozno bazo ScanTheWorld (<https://www.myminifactory.com/scantheworld/>) in Formo vivo deliti s svetom.

Spletni arhiv ScanTheWorld je posredno vplival na moje razumevanje kiparstva. Iz arhiva sem prenesel že veliko modelov in njihovo osnovo uporabil v svoji umetniški praksi, nekatere pa sem natisnil takšne, kot so. Ker se mi je zdelo moje znanje o delih pomanjkljivo, sem zašel na dolgo raziskovalno pot bližnje in daljne umetnosti, in posledično je moje znanje danes veliko bogatejše. Hkrati pa je raziskovanje pustilo pečat v mojih umetniških proizvodih; tako na primer serija Poosebljeni objekti (slika 1) ilustrira moje telo, napojeno z večnimi evropskimi arhetipi.

Slika 2

Med opazovanjem forme vive v Rožni dolini dandanes občutim in vidim več. Predvsem željo po širitvi po mojem mnenju zelo kakovostnih idej, zapisanih v teh kamnih, ki so jih izdelali izbrani študentje takratnih jugoslovanskih akademij.

Za dela je značilna depolitizacija in želja po vključevanju v širši umetnostno-kulturni kontekst. Če v kipu Branka Koneskega (slika 3), ki je bil v naselje najprej postavljen leta 1961, začutim vsebino narodnoosvobodilnega boja, pa v delih, nastalih v okviru kiparskega simpozija 1971-75, teh vsebin ne prepoznam.

Slika 3

Dela so sodobna, odkrito iščejo povezave z mezopotamskimi in neomezopotamskimi kulturami in aludirajo na antične vsebine. Ukvarjajo se z arhitektskimi in sodobnimi temami ter z vpletanjem osebnih zgodb podajajo veččasovno vsebino, o čemer govorijo tudi naslovi del: npr. Rojstvo energije, Pljuča, Mravlja, Duel, Nedoumljivost hoje, Val, Mumije, Trojanski konj.

Hkrati dela uspešno vpeljujejo sodobna spoznanja na področju vizualne umetnosti na zelo enovit način, ki ga povezuje uporaba enotnega materiala – zelo cenjenega kamna bihacita, ki je bil za ta namen pripeljan iz Bosne. Gre za vrsto peščenjaka, zaradi česar stojijo kipi v mojih očeh še bližje neomezopotamski viniški kulturi, ki so jo v tistem času odkrivali na območju Beograda.

Kot primer naj navedem kip z naslovom Nagrobnik (sl.3), ki spominja na obelisk. Sestavljen je iz različnih kvadrov, v katere so vrezani simboli iz različnih kultur in civilizacij.

Mile Jevtić, čigar delo me je posebno pritegnilo, poimenuje kip na sliki 4 Abstrakcija. Meni se zdi abstrakten predvsem naslov, ki zakriva geslo - In dies meliora, kar simbolizira emblem svinjske glave, Rek označuje moškega, ki ima pred očmi samo uspeh in ves čas rine naprej – vsak dan želi biti boljši in imeti več, pri tem pa se ne ozira nazaj.

Slika 4

Večinoma začnemo ceniti stvari šele, ko minejo. Tako počasi tudi forma viva, ki kot kiparska forma današnjega časa ne prevladuje več, dobiva pozornost, ki si jo zasluži, še posebno, ker v Ljubljani ne premoremo tako obsežnega parka skulptur.

Ko sem natisnil pomanjšano repliko Forme vive (slika 4), sem pred seboj zagledal vrsto majhnih poezij z veliko vsebino, ki jo majhni velikosti in izvedbi v plastiki navkljub sporočajo skozi obliko.

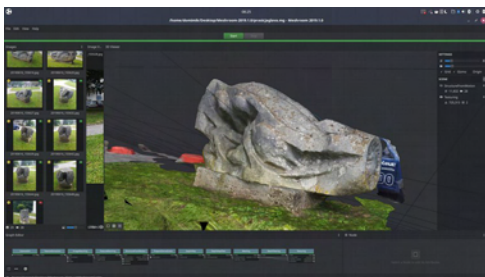
Umetniki so že ničkolikokrat dokazali, da ni nekakovostnih materialov, so samo nekakovostne oblike. S to mislijo vabim na razstavo z naslovom 1/200 v prostorih Cirkulacija2, kjer lahko v živo preverite navedeno.

Forma viva je bila fotografirana in zajeta s pametnim telefonom, na katerem sem omejil ločljivost, saj moj več kot deset let star

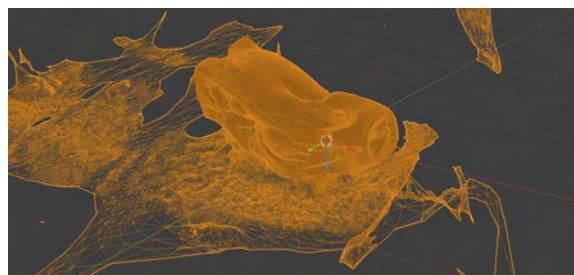
računalnik ni zmožal obdelati polne ločljivosti. Ves zajem je torej zasnovan na dostopni opremi. Fotografije so bile prav tako rekonstruirane na odprtokodnem operacijskem sistemu Ubuntu (slika 5) v prav tako brezplačnem in odprtokodnem programu Meshroom (slika 5), ki bi težko bil boljši in prijaznejši uporabniku. Optimizacija, glajenje in čiščenje objektov pa so bili narejeni v odprtokodnem programu Blender.

Slika 4

Slika 5

Slika 6

Leta 2018 je študentska iniciativa zbrala podatke in opravila res veliko dela, za kar se jim zahvaljujem, saj bi moral v nasprotnem primeru to delo opraviti sam. Nekaj podatkov, ki so bili večinoma zbrani preko ustnega izročila, je dostopnih v arhivu Moderne galerije. Svoje delo so objavili tukaj:http://www.stud-dom-lj.si/sites/www.stud-dom-lj.si/files/studentska_forma_viva_zbornik_2018_0.pdf

Posebna zahvala Tomažu Kolariču ter arhivu Moderne galerije za pomoč pri iskanju podatkov ter

Cirkulaciji², ki je posodila prostor za javno predstavitev.

Razstavo je omogočila odprta-brezplačna programska oprema.